

**Základní škola a Mateřská škola
Kubatova 1, České Budějovice**

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠD

Vydal: Mgr. Libor Kocián

Účinnost od 1. 9. 2025

Spisový znak: 3-1-17b

Skartační znak: A 5

Změny:

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY
ŠKOLNÍ DRUŽINA JE SOUČÁSTÍ PRÁVNÍHO SUBJEKTU ZŠ A MŠ**

Název: Základní škola a Mateřská škola, Kubatova 1, České Budějovice

Adresa: Kubatova 1, 370 04 České Budějovice

IZO: 000 581 577

Kontakty: telefon škola: 387 318 864

telefon školní družina: 702 197 512, 724 168 422

web. www.zskucb.cz

Ředitel: Mgr. Libor Kocián

e-mail: reditel@zskucb.cz

OBSAH

Identifikační údaje

- 1. Charakteristika školní družiny**
- 2. Konkrétní cíle vzdělávání**
- 3. Cíle zájmového vzdělávání**
- 4. Klíčové kompetence**
- 5. Časový plán vzdělávání, formy, obsah**
- 6. Podmínky přijímání účastníků, průběh a ukončení vzdělávání**
- 7. Podmínky pro vzdělávání účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami a účastníků mimořádně nadaných**
- 8. Personální podmínky**
- 9. Materiální zabezpečení**
- 10. Ekonomické podmínky**
- 11. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví**
- 12. Evaluace a hodnocení ŠVP ŠD**

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY

Školní družina je zařízení pro vzdělávání žáků 1. stupně základní školy. Je určena žákům 1. - 4. tříd. Naše školní družina má 8 oddělení, kapacita je 220 přihlášených žáků k pravidelné docházce. Prostřednictvím volnočasových aktivit rozvíjí kompetence k učení, k řešení problémů /KŘP/, komunikativní /KK/, sociální a personální /KSP/, občanské /KO/, pracovní /KP/, trávení volného času /KVČ/.

Provoz školní družiny - začíná příchodem účastníků do prostor školní družiny.

Ranní provoz je zajištěn od 6:00 v pavilonu školní družiny.

Vychovatelky převádějí účastníky v 7:30 do budovy školy na vyučování. Po skončení vyučování je zajištěn provoz na obou budovách do 15:00 hodin. Vychovatelky přebírají účastníky od vyučujících, účastníci 4. tříd přicházejí do ŠD sami. Od 15:00 do 17:00 hodin je provoz pouze v pavilonu školní družiny.

Rozsah denního provozu může být upraven dle provozních podmínek školy.

2. KONKRÉTNÍ CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ

Školní družina je školské zařízení výchovy mimo vyučování, tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Není pokračováním školního vyučování a neměla by být chápána jako pouhá sociální služba. Pedagogická práce ve školní družině má svá specifika, která jí odlišují od školního vyučování.

Hlavním posláním školní družiny je umožnit účastníkům odpočinek a relaxaci po skončení vyučování a aktivní využití volného času. Činnost by měla rozvíjet dítě v dovednostech důležitých pro život ve společnosti a prostřednictvím aktivit výchovy mimo vyučování ho vybaví žádoucími vědomostmi, dovednostmi, ale také postoji. Účastníci se zde učí žít s ostatními, spolupracovat a tolerovat individualitu ostatních. Největší roli zde má vhodná motivace, radost z činnosti, ctižádost, zvědavost a povzbuzování. Cíle naplňované při činnostech školní družiny vycházejí z obecných cílů vzdělávací soustavy §2, odst. 2 školského zákona a navazují na cíle stanovené Školním vzdělávacím programem pro základní vzdělávání. Školní družina se řídí ve své činnosti vyhláškou č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, v platném znění.

3. CÍLE ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Rozvíjet myšlení, tvořivost a logické uvažování.

Podporovat a prohlubovat individuální schopnosti a dovednosti – intelektové, osobnostní, pohybové atd.

Motivovat k organizování a plánování práce, vlastního učení, zábavy a hry.

Podněcovat k rozšiřování slovní zásoby, rozvíjení vyjadřovacích schopností.

Zvládnout herní situace, využít volný čas efektivním způsobem.

Motivovat k námětově bohaté a pestré činnosti.

Osvojit pravidla vhodné komunikace mezi dětmi a při skupinové činnosti.

Vytvářet nové pracovní návyky.

Volit vhodné formy odpočinku a relaxace.

Ve školní družině rozvíjíme a posilujeme nenásilnou formou všechny klíčové kompetence a doplňujeme tak výchovné a vzdělávací působení školy v době mimo vyučování.

4. KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Činnost školní družiny naplňuje a rozvíjí klíčové kompetence definované v RVP ZV. Tyto kompetence jsou u účastníků posilovány přirozenou a hravou formou, především prostřednictvím kolektivních her, tvořivých aktivit, projektů a zájmových činností.

Kompetence k učení

Účastník přemýšlí o vlastních hodnotách, soustředí se na práci a směřuje k dosažení výsledku. Vychovatel nabízí účastníkům vhodné informační zdroje, umožňuje jim rozdělit si práci, pomáhá třídit a řešit informace, vede je k shrnutí výsledků a motivuje k celoživotnímu učení.

Kompetence k řešení problémů

Účastník samostatně pozoruje, experimentuje, vyvozuje závěry, vyhledává a třídí informace a dokáže je využít v praktickém životě. Vychovatel vede účastníky k tomu, aby uměli přejímat problémy druhých, pracovat s chybou, hledat nové varianty řešení a přejímat odpovědnost za vlastní rozhodnutí. V případě neúspěchu poskytuje pomoc a podporu.

Kompetence komunikativní

Účastník dokáže formulovat a obhájit své myšlenky a názory, vyjadřuje se souvisle a kultivovaně, naslouchá druhým a snaží se porozumět jejich sdělení. Vychovatel klade důraz na společenská pravidla komunikace, podporuje účastníky v jejich vyjadřování, vede je ke správnému používání českého jazyka, objasňuje význam mimoslovní komunikace a poskytuje radu i pomoc.

Kompetence sociální a personální

Účastník spolupracuje ve skupině při řešení úkolů, podílí se na vytváření pravidel týmu, umí obhájit svůj názor a zároveň respektuje názory ostatních. Vychovatel vede účastníky k organizaci práce ve skupině, učí je přijímat rozhodnutí kolektivu, rozvíjí ochotu pomáhat druhým a v případě potřeby o pomoc požádat.

Kompetence občanské

Účastník je schopen chránit životní prostředí a kulturní i společenské hodnoty, dokáže se vcítit do situací a problémů ostatních a respektuje jejich názory. Vychovatel motivuje účastníky k aktivnímu zapojení do veřejně prospěšných a charitativních akcí, seznamuje je s tradicemi, učí správnému postupu v nebezpečných situacích a vede je k dodržování základních společenských norem.

Kompetence pracovní

Účastník si osvojuje pracovní návyky, používá bezpečné materiály, nástroje a vybavení a chrání své zdraví i zdraví ostatních. Vychovatel mu umožňuje pracovat s různými prostředky a materiály, pomáhá při plánování a realizaci činností, vede k udržování pořádku na pracovním místě, vyžaduje dodržování bezpečnostních pravidel a podporuje hodnocení vlastní práce.

Kompetence k trávení volného času

Účastník se učí účelně a smysluplně využívat volný čas, orientuje se v nabídce zájmových činností a dokáže si vybrat aktivity podle svých schopností a zájmů. Rozvíjí své zájmy v rámci organizovaných i individuálních činností a učí se odmítat nevhodné způsoby trávení volného času. Vychovatel účastníky vede ke smysluplnému využívání volného času,

podněcuje je k výběru vhodných aktivit a nabízí přiměřené činnosti, které pomáhají kompenzovat stres či jednostrannou zátěž ze školního vyučování.

5. ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ, FORMY, OBSAH

ČASOVÝ PLÁN

Je sestaven na jeden vzdělávací cyklus. Začíná v září a končí v červnu školního roku. Podle evaluace a dosažených výsledků se provádí korekce programu. Během této doby je možné kreativně reagovat na měnící se podmínky propojováním či přesouváním témat. V průběhu prázdnin po dohodě se zřizovatelem činnost přerušuje. Jeho platnost je do vydání nového ŠVP. Podmínky a organizace zájmového vzdělávání jsou uvedeny ve Vnitřním řádu školní družiny.

FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání ve školní družině se uskutečňuje formou pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti, příležitostnými akcemi a nabídkou spontánních aktivit. Umožňuje účastníkům odpočinek i přípravu na vyučování. Podle charakteru a cílů činnosti v jednotlivých odděleních využívají vychovatelky vhodné metody a formy práce.

Pravidelná týdenní skladba zaměstnání zahrnuje zájmovou činnost sportovní, estetickou, hudební, přírodovědnou.

Spontánní činnost - v rámci ranního pobytu neb v tzv. koncové družině, kdy jsou slučována oddělení.

Odpočinková činnost.

Příprava na vyučování probíhá formou didaktických her.

Příležitostné akce - nejsou zahrnuty do týdenní skladby, zapojují se všechna oddělení (soutěže, zábavná odpoledne). K podpoře motivace dětí využíváme dlouhodobé tematické hry. V aktuálním školním roce je hlavním motivačním rámcem hra „Z ostrova na ostrov“, která propojuje činnost všech oddělení.

OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Obsah vzdělávání ve školní družině vychází z rámcových vzdělávacích oblastí RVP ZV a je přizpůsoben věkovým a individuálním potřebám účastníků. Vzdělávací činnosti probíhají zážitkovou formou, převážně prostřednictvím her, tvořivých aktivit, projektů a společných akcí.

Umění a kultura

Vedeme účastníky k rozvoji estetického citění, tvořivosti a vnímavosti k uměleckým dílům i k okolnímu světu a sobě samému. Prostřednictvím výtvarných, hudebních a dramatických činností vyjadřují své prožitky a nápady. Pracujeme s celým kolektivem, menší skupinou i individuálně, aby byla podporována spolupráce i osobní tvořivost.

Člověk a zdraví

Účastníky vedeme k péči o fyzické i duševní zdraví. Seznamují se se zásadami osobní hygieny, zdravé výživy, pitného režimu a zdravotní prevence. Součástí činností je také poučení o úrazech a jejich předcházení, relaxační cvičení a získávání návyků podporujících zdravý životní styl.

Člověk a jeho svět

Účastníci poznávají život kolem sebe zábavnou a zážitkovou formou. Seznamují se s přírodními jevy a jejich proměnami během ročních období, s kulturními a společenskými tradicemi a významnými svátky. Volnočasové aktivity rozvíjejí jejich orientaci v čase i prostoru a posilují vztah k domovu, obci i širšímu okolí.

6. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ ÚČASTNÍKŮ, PRŮBĚH A UKONČENÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Činnost školní družiny je určena pro účastníky 1. stupně. Do školní družiny přihlašuje účastníka na příslušný školní rok zákonný zástupce předáním řádně vyplněné přihlášky. O přijetí rozhoduje ředitel školy. Ukončit zájmové vzdělávání lze kdykoliv v průběhu školního roku. Přihlašování zajišťuje vedoucí vychovatelka. Podmínky upravuje Řád školní družiny.

7. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ÚČASTNÍKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ÚČASTNÍKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

Účastníkům se specifickými vzdělávacími potřebami bude podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost, uplatňování individuálního přístupu, respektování individuálního tempa, posilování motivace. Pro rozvoj talentovaných účastníků bude nabízet školní družina další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů.

8. PERSONÁLNÍ PODMÍNKY

Činnost ve školní družině zajišťuje 8 kvalifikovaných vychovatelek, které se vzdělávají v akreditovaných kurzech a samostudiem, časopis Speciál pro školní družiny.

9. MATERIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

Školní družina má 8 oddělení. Čtyři oddělení jsou umístěna v pavilonu ŠD, čtyři oddělení v budově školy. Všechna oddělení mají vlastní prostory, jsou vybavena odpovídajícím nábytkem a kobercem pro relaxační chvílky a individuální aktivity, dostatek stolních her, stavebnic, dětských knih. Materiální zabezpečení pro estetickou činnost je dostatečné. Venkovní prostory (zahrada, školní hřiště) mají prolézačky, skluzavky, houpačky, šplhadlo, fotbalové branky, basketbalové koše, pingpongové stoly.

Účastníci mohou využívat školní knihovnu, kuchyňku, školní víceúčelové hřiště, atrium školy. Vychovatelky sledují další možnosti doplňování a zlepšování materiálních podmínek, zejména pro estetické a sportovní činnosti.

10. EKONOMICKÉ PODMÍNKY

Zájmové vzdělávání je poskytováno za úplaty 200 Kč měsíčně. Úplata je splatná k 20. dni v měsíci a probíhá přes školní online pokladnu. O snížení nebo prominutí úplaty rozhoduje ředitel školy na základě žádosti zákonného zástupce. Finanční rozpočet na materiální vybavení stanovuje ředitel školy na začátku kalendářního roku. V závěru roku předává školní družina požadavky na následující rok.

11. PODMÍNKY BEZPEČNOSTI PRÁCE A OCHRANY ZDRAVÍ

Účastníci školní družiny jsou poučeni o zásadách bezpečnosti. Všichni jsou povinni dodržovat tyto zásady a řídit se pravidly školního řádu a vnitřního řádu ŠD. Při krátké nepřítomnosti vychovatelky (náhlá nezbytná nepřítomnost v průběhu dne) lze spojit oddělení tak, aby v jednom oddělení nepřesáhl počet účastníků 30. S touto situací je vždy obeznámeno vedení školy. Při nevyzvednutí účastníka z činnosti ŠD do konce stanovené provozní doby školní družiny má vychovatelka přístup k telefonu. Dle telefonické domluvy vyčká s účastníkem až do příchodu zákonného zástupce. Není-li nikdo z rodičů, zákonných zástupců nebo kontaktních osob uvedených v přihlášce k zastížení, sdělí vychovatelka tuto situaci řediteli školy, jeho zástupci, eventuálně policii. Provádíme záznam do pedagogické dokumentace o seznámení účastníků o bezpečnosti během pobytu ve školní družině a prázdninovém volnu. V prostorách školní družiny je k dispozici lékárnička s potřebným vybavením, jejíž stav je pravidelně kontrolován a doplňován. Vychovatelky školní družiny jsou proškoleny v poskytování první pomoci a znají zásady správného postupu při úrazech a náhlých zdravotních potížích. Každý úraz nebo mimořádná situace je neprodleně oznámena vedení školy, zaznamenána do knihy úrazů a je o ní informován zákonný zástupce žáka.

12. EVALUACE A HODNOCENÍ ŠVP ŠD

Plnění cílů a činností školního vzdělávacího programu školní družiny je pravidelně vyhodnocováno. Evaluace probíhá průběžně i souhrnně vždy na konci školního roku. Vychovatelky sledují zájem a aktivní zapojení účastníků do činností, hodnotí jejich přínos pro rozvoj klíčových kompetencí a porovnávají dosažené výsledky s cíli stanovenými v ŠVP ŠD.

Vnitřní evaluace se uskutečňuje formou hospitací vedení školy, společných porad vychovatelek, analýzy účasti na činnostech a diskuse nad silnými i slabými stránkami programu. Zpětná vazba od rodičů a účastníků je získávána prostřednictvím rozhovorů nebo anket. Výsledky evaluace jsou využívány k úpravám a inovacím celoročních plánů a k případným změnám ŠVP ŠD.

Roční plán ŠD

Celoroční hra - „Z ostrova na ostrov“

Celoroční hra „Z ostrova na ostrov“ tematicky navazuje na vzdělávací oblasti RVP ZV. Obsah činností školní družiny je propojen především s oblastí Člověk a jeho svět, kde děti poznávají přírodu, změny v průběhu ročních období, kulturní a společenské tradice i významné svátky a zároveň rozvíjejí vztah k domovu, obci a širšímu okolí. Významnou roli hraje také oblast Umění a kultura, která podporuje rozvoj estetického cítění, tvořivosti a schopnosti vyjadřovat své prožitky prostřednictvím výtvarných, hudebních a dramatických aktivit. Součástí celoroční hry je rovněž oblast Člověk a zdraví se zaměřením na pohybové a sportovní aktivity, péči o zdravý životní styl, bezpečnost při hrách a pobytu venku i na relaxaci a odpočinek. Plán je přirozeně propojen s průřezovými tématy RVP ZV – v rámci jednotlivých „ostrovů“ se uplatňuje osobnostní a sociální výchova podporující spolupráci, komunikaci a řešení konfliktů, environmentální výchova zaměřená na poznávání přírody a péči o životní prostředí, mediální výchova rozvíjející práci s informacemi a tvorbu lodního deníku i multikulturní výchova zdůrazňující respekt k odlišnostem a tradicím.

Celoroční hra motivuje děti k prožívání a objevování lidských hodnot prostřednictvím společného dobrodružství napříč smyšlenými ostrovy. Každý měsíc představuje jeden ostrov, který se zaměřuje na určitou morální hodnotu, například spolupráci, odvahu, respekt nebo laskavost. Děti putují jako posádky lodí – oddělení, přičemž si na začátku školního roku vytvoří vlastní týmová trička, pokřik a název. Během roku si zapisují své zážitky do lodního deníku, sbírají diamanty za spolupráci, soutěže mezi odděleními či účast na aktivitách a ukládají je do dřevěných truhliček, které symbolizují poklad posádky. Současně společně budují mapu ostrovů, která je součástí výbavy každého oddělení a je vyvěšena na místě dobře viditelném pro děti.

PODZIM (září – listopad)

Na podzim pozorujeme změny v přírodě, učíme se bezpečnému chování ve škole i venku a slavíme podzimní svátky a tradice. V rámci adaptačních aktivit se seznamujeme s prostředím školy – prohlédneme si školní jídelnu, tělocvičnu, hřiště, prostory školní družiny i zahradu. Procvičujeme základní hygienické návyky a pravidla stolování, v jídelně hodnotíme své chování u stolu. Cestou ze školy si připomínáme pravidla bezpečného přecházení vozovky a hledáme nejkratší cestu do školní družiny. V nově vzniklých odděleních se navzájem poznáváme prostřednictvím vyprávění o sobě a svých zálibách. Dbáme na pořádek v prostorách družiny i v osobních věcech (např. v aktovce). Společně také zakládáme kalendář přírody, vyrábíme na vycházky a sledujeme proměny počasí a okolní přírody.

- Září – Ostrov spolupráce: učíme se tvořit tým a pomáhat si.
- Říjen – Ostrov odvahy: překonáváme strach a stojíme za svými rozhodnutími.
- Listopad – Ostrov úcty a respektu: učíme se vážit si sebe i druhých a respektovat odlišnosti.

ZIMA (prosinec – únor)

Poznáváme proměny zimní přírody, staráme se o zvířata v zimě, připravujeme se na Vánoce a upevňujeme hygienické i bezpečnostní návyky. Vycházkami do okolí sledujeme

zimní počasí, změny v krajině a stopy zvířat ve sněhu. Vyrábíme krmítka, přinášíme krmení a pečujeme o ptactvo. Společně se připravujeme na vánoční svátky – zdobíme družinu, vyrábíme dekorace, pečeme cukroví a zpíváme koledy. Při zimních hrách a sportování na sněhu si připomínáme pravidla bezpečného chování a dáváme pozor na zdraví i vhodné oblečení. Upevňujeme také hygienické návyky, zejména správné mytí rukou a péči o zdraví v chladném období.

- Prosinec – Ostrov laskavosti: rozvíjíme schopnost pomáhat druhým.
- Leden – Ostrov pravdomluvnosti: učíme se hodnotě pravdy a upřímnosti.
- Únor – Ostrov důvěry: budujeme vztahy založené na spolehlivosti a bezpečí.

JARO (březen – květen)

Sledujeme probouzení přírody, tradice jara a Velikonoc, učíme se o ochraně přírody, bezpečném chování v dopravě a při pobytu venku. Pozorujeme první změny v přírodě a sledujeme, jak se rodí a rostou mláďata zvířat, jak si hrají, pohybují a přijímají potravu. Všímáme si práce na poli i v zahradě, klíčení semínek a růstu rostlin. Ochutnáváme klíčky, bylinky a léčivky a povídáme si o jejich využití. Společně si připomínáme jarní tradice a velikonoční zvyky a propojujeme je s tvořivými a herními činnostmi ve školní družině.

- Březen – Ostrov empatie a podpory: učíme se vcítit do druhých a být jim oporou.
- Duben – Ostrov spravedlnosti: rozlišujeme, co je férové a jak řešit spory.
- Květen – Ostrov pokory: učíme se skromnosti, vděčnosti a přijetí druhých.

LÉTO (červen)

Připravujeme se na prázdniny, učíme se bezpečnému chování na cestách i při letních aktivitách a hodnotíme uplynulý školní rok. Pozorujeme hlavní příznaky léta v přírodě a povídáme si o tom, jak se správně chovat na výletě, při rekreaci nebo na táboře. Opakujeme pravidla bezpečnosti na cestách, při koupání i sportování. Společně se těšíme na prázdniny, připravujeme si plán letních zážitků a symbolicky uzavíráme celoroční putování školní družinou.

- Červen – Ostrov přátelství: shrnujeme, co jsme se naučili, a posilujeme vztahy mezi kamarády.

PLÁNOVANÉ AKCE V ODDĚLENÍCH

PODZIM

- Jíme zdravě – preventivní program o zdravém stravování (9. 9. a 10. 9.)
- Mezinárodní den neslyšících – zážitkové aktivity (23. 9.)
- Kouzelnická show – vystoupení iluzionisty (25. 9.)
- Představení posádek – názvy, trička, pokřiky (30. 9.)
- Stezka skřítky Podzimníčka (6.–10. 10.)
- Jablíčkový den – podzimní tvoření a pečení (15.–16. 10.)
- Halloweenské odpoledne (30. 10.)
- Halloweenská plotovka (31.10.)
- Divadélko Kos – „Pohádka s hvězdičkou“ (3.11. a 4.11.)
- Výtvarná soutěž „Advent“ – pravidla soutěže (3. 11.)
- Svatomartinská stezka (11.11)
- DDM – Svět plazů (20., 21., 24.11.)

ZIMA

- Výtvarná soutěž Advent – vyhlášení výsledků výtvarné soutěže
- Čertovsko-andělské odpoledne – tematické stanoviště (4. 12.)
- Vánoční besídka – vánoční pečení a společný adventní čas (15.–19. 12.)
- Pedro a Godinka – hudební představení – „S písničkou do světa“ (19.1.)
- Karnevalové odpoledne (každé oddělení zvlášť nebo po skupinkách)

JARO

- Včelař
- Myslivec
- Bubnování v kruhu (21.5.)

LÉTO

- Dětský den
- Piknik ve Stromovce